

Site Clarenhof en haar omgeving

Informatiebrochure nr. 7
februari 2011

Inhoud

Site Clarenhof en haar omgeving

Voorwoord	p. 3
Archeologische vondsten	p. 4
Afzetgebied van Dijle Oude Bruul oudste straat.	p. 5
Omheiningen in vlechtwerk Afvalkuilen	p. 6
Aardewerk van Mechelse makelij Geïmporteerd aardewerk	p. 7
Sporen uit een lang verleden.	p. 8
Kalkputten en looikuipen.	p. 9
Bakstenen huizen in de 15de eeuw	p. 10
Aardewerk en gebruiksvoorwerpen in beerputten	p. 11
Wandeling in de wijk: deel 4.	p. 13
Contact	p. 16

De eerste steen van het Clarenhof werd op 13 oktober 2010 officieel ingehuldigd.

Voorwoord

Wat is er de afgelopen maanden gebeurd op de site van het Clarenhof? Veel! En dat willen we hier even kort schetsen. Na het **archeologisch onderzoek**, waar we in deze nieuwsbrief uitvoerig op ingaan, zijn de resterende grond- en sloopwerken uitgevoerd en werd het terrein **bouwklaar** gemaakt.

Momenteel kan je zien hoe de **wanden van de ondergrondse parking** worden gemaakt. Een groot deel van de voorbereidende werken voor de realisatie van de parking gebeurt prefab in de fabriek en wordt door speciale transporten ter plaatse gebracht. Binnenkort start de aannemer met de **funderingspalen voor de gebouwen**.

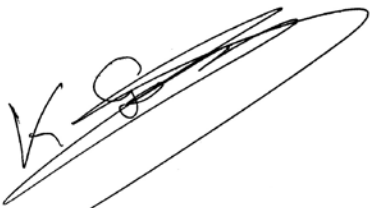
Het project is opgedeeld in drie delen: **parking, appartementen en woningen**.

De ruwbouwwerken voor de parking en de appartementen worden opgedeeld in twee fases: de eerste fase zal klaar zijn rond november 2011, de tweede fase rond februari 2012. Aansluitend start de bouw van de woningen. Gelijktijdig met deze werken gebeurt de afwerking van de parking en de appartementen. De **appartementen**, maar ook het gros van de **woningen** kunnen tegen **december 2012 opgeleverd** worden. Op dat moment is de stad ook volop bezig met de **heraanleg van het openbaar domein** in de omliggende straten. De buurt van het Clarenhof wordt een heel nieuw beeld in de stad!

De stad doet samen met de politie en de aannemer al het nodige om de hinder voor de buurtbewoners en bezoekers zoveel mogelijk te beperken. Zo worden er geen transporten toegelaten tijdens de uren dat er veel schoolkinderen op de baan zijn. De routes die voorzien zijn voor het werftransport worden nauwgezet gecontroleerd. Dit houdt ook in dat het **parkeerverbod** langs deze straten wordt opgevolgd. Een vrachtwagen die geblokkeerd geraakt door een foutgeparkeerde wagen, kan voor heel wat hinder en ergernis zorgen...

Op dit ogenblik is ruim 25% van de appartementen reeds verkocht, een mooi resultaat!

Midden 2011 verschijnt een volgende nieuwsbrief, in deze lees je alles over de archeologische opgravingen.

Karel GEYS
Schepen voor stadsvernieuwing

Bart SOMERS
Burgemeester

Archeologische vondsten

Het archeologisch onderzoek op de site is achter de rug. Deze opgraving heeft heel wat inzichten opgeleverd over de evolutie van dit deel van de stad. We schetsen kort de vroegste ontwikkeling.

Afzetgebied van Dijle

De site is gelegen in het vroegere overstromingsgebied van de Dijle. Over heel de site werd een dik pakket **leem** gevonden dat door de Dijle werd afgezet. De foto toont de bodemopbouw van de site met onderaan de natuurlijke leemlaag.

De natuurlijke leemlaag onder de grond wijst erop dat de Dijle het gebied regelmatig overspoelde.

Oude Bruul oudste straat

In de 12de eeuw was de site waarschijnlijk nog een **drassig weiland** dat weinig geschikt was voor bewoning. De oudste straat in deze wijk is de Leermarkt, vroeger Oude Bruul genoemd. Deze straat ontstond hoogstwaarschijnlijk als een toegangsweg tot de burcht van Pitsenburg, die stond op de plaats van het huidige Atheneum. De Bruul zelf was vermoedelijk een omheind wildpark dat hoorde bij de burcht. Hier zie je een reconstructie van de toestand in de 12de eeuw:

Veel straten waren er in de 12de eeuw nog niet. De site was toen nog een drassig weiland.

Omheiningen in vlechtwerk

De oudste sporen van menselijke activiteit op de site bestaan uit restanten van omheiningen in vlechtwerk uit het begin van de 13de eeuw. De datering van dit vlechtwerk gebeurde door middel van de radiokoolstofmethode.

Je terrein afbakenen gebeurde in de 13de eeuw bijvoorbeeld met een omheining in vlechtwerk.

Afvalkuilen

Buiten deze omheining werden gedurende de hele 13de eeuw kuilen gegraven die werden opgevuld met allerlei afval. De foto toont een voorbeeld van zo'n afvalkuil.

Eén van de gevonden afvalkuilen.

Aardewerk van Mechelse makelij

Intacte kogelpot in grijs aardewerk afkomstig uit één van de afvalkuilen. De benaming kogelpot verwijst naar de ronde bodem ervan. Dergelijk grijs aardewerk in allerlei vormen was overvloedig aanwezig in de afvalkuilen. Het archeologisch onderzoek op de site Arresthuis toonde enkele maanden geleden aan dat grijs aardewerk in Mechelen zelf werd gemaakt.

Deze grijze kogelpot werd in Mechelen zelf vervaardigd.

Zeldzame stukken geïmporteerd aardewerk

In de afvalkuilen werd ook geïmporteerd aardewerk teruggevonden. Hieronder een vrijwel intacte kruik in hoogversierd aardewerk afkomstig uit Noord-Frankrijk. Dergelijk geïmporteerd aardewerk is veel zeldzamer dan het grijze aardewerk.

Import? Dat bestond dus ook al eeuwen geleden; deze kruik komt uit Noord-Frankrijk!

Sporen uit een lang verleden

Op het kaartje zie je de vele afvalkuilen en de omheiningen. Enkele greppels lijken gediend te hebben als perceels-scheidingen. De percelen waren waarschijnlijk toegankelijk vanuit de Blaasbalgstraat, die vroeger de Oude Ham werd genoemd. Opvallend genoeg vallen sommige 20ste-eeuwse perceelsscheidingen exact samen met die uit de vroege 13de eeuw! Resten van huizen uit deze periode werden echter niet teruggevonden.

Sporen onderste niveau + kadasterkaart 1824

— opgegraven zone onderste niveau — omheiningen?
■ kuilen en greppels onderste niveau

Stedelijke dienst archeologie 2010

Overzichtskaartje van
de oudste sporen

Kalkputten en looikuipen voor huidenvetters

Tijdens de 14de eeuw kwamen er **leerlooiers** in het gebied wonen.

De leerlooiers waren oorspronkelijk waarschijnlijk gevestigd in de Vetterstraat (nu Rik Woutersstraat), die in de historische bronnen vermeld wordt vanaf 1293. De naam Vetterstraat verwijst vermoedelijk naar de situatie in de 13de eeuw, er zijn geen aanwijzingen dat er daar in de 14de, 15de of 16de eeuw ook nog huidenvetters woonden.

Vanaf 1382 beginnen de historische bronnen melding te maken van huidenvetters in de Ham. Bovendien zijn er een aantal andere historische gegevens die er op wijzen dat er al in de eerste helft van de 14de eeuw huidenvetters woonden in deze buurt. De aanwezigheid van talrijke waterlopen in de wijk de Ham zal voor hen zeker een sterke motivatie gevormd hebben om zich hier te vestigen. Na het verblijf in de kalkputten en looikuipen moeten de huiden immers gespoeld worden met water.

Wetstenen gevonden

Van hun aanwezigheid getuigen **gemetselde kalkputten** die gebruikt werden om de huiden van vlees te ontdoen en houten kuipen om het leer in te looien. Op de opgraving werden echter ook intensief gebruikte wetstenen gevonden die gebruikt werden om gereedschap te scherpen. De opvallende hoeveelheid wetstenen heeft vast te maken met de ambachtelijke activiteiten van de leerlooiers.

De vele gevonden wetstenen verraden de aanwezigheid van de leerlooiers in de wijk.

Bakstenen huizen in 15de eeuw

De leerlooiers woonden langs de Blaasbalgstraat in bakstenen huizen van gemiddelde grootte (ca 5 m breed en 10 à 12 m diep). Deze huizen werden verwarmd met gemetselde open haarden. De vloeren bestonden vanaf de 15de eeuw uit baksteen, gelegd in sierlijke patronen, of uit tegels.

Het blootleggen van de bakstenen en betegelde vloeren.

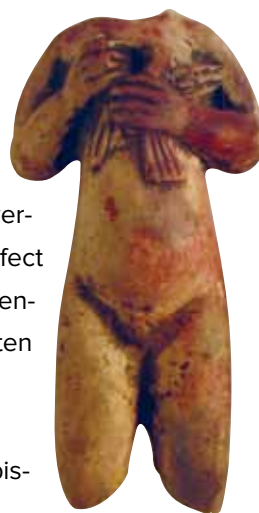
Aardewerk en gebruiksvoorwerpen in beerputten

In de beerputten van de leerlooiers vonden we veel gebruiksvoorwerpen. Zo vonden de archeologen tot hun eigen verrassing een perfect bewaarde viltten muts. De muts zal geconserveerd worden door studenten textielrestauratie van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen (Artesis Hogeschool).

Verder werd er in de beerputten veel aardewerk aangetroffen, van pispotten tot kookpotten, maar ook veel kleine gebruiksvoorwerpen.

Een van de mooiste vondsten was een ring die waarschijnlijk toebehoorde aan de vrouw van een van de leerlooiers. De ring was niet van edelmetaal, al werden er in het restauratieatelier wel sporen van verzilvering aangetroffen. De steen in de ring lijkt van ver op een edelsteen maar bestaat in feite uit glas. Een 'gewone' ring dus. Hij werd niet teruggevonden in een beerput, maar binnenin één van de huizen, bovenop een vloer. Verloren en nooit teruggevonden...

Deze en vele andere vondsten liggen momenteel in het depot van de dienst archeologie en zullen de komende jaren nog verder bestudeerd worden.

Op de foto zie je kleine beeldjes in pijpen die ook in één van de beerputten terecht gekomen zijn.

Een ring uit glas werd gevonden op de vloer in één van de huizen.

Wandeling in de wijk

Tijdens het slotevenement van de Euroshopping, in oktober 2007, werden geleide wandelingen in de wijk georganiseerd. De wandeling werd uitgestippeld en samengesteld door Paul Delbaere. In verschillende afleveringen zetten we telkens een onderdeel van de wandeling in de kijker, met een aantal leuke weetjes en geschiedenis van de wijk. Hier deel vier:

Rik Woutersstraat

De huidige Rik Woutersstraat droeg rond 1300 de naam Vetterstrate. In 1544 vermeldde men in het Impostenboek dat ze uit twee delen bestond. Het deel van de Veemarkt tot aan de Zakstraat werd Torfstraat genoemd. Het deel van de Zakstraat tot aan 't Vlietje duidde men aan als Vettersham in Sinte-Peetersparochie. In 1643 noemde men beide delen Turfstrate en later Torfstraet, maar in de volksmond bleef het onderscheid tussen de Vetterstraat en de Torfstraat bewaard.

Midden negentiende eeuw besloot het stadsbestuur tenslotte tot de eenduidige naam Huidevetterstraat voor het hele traject van de Veemarkt tot aan 't Vlietje (waar de straat toen nog eindigde). In 1881 trok men de straat door tot aan de Blaasbalgstraat om de nieuwgebouwde Vleeshalle toegankelijker te maken. Het deel van de straat tussen de Veemarkt en 't Vlietje / de Muntstraat werd in 1946 tot Rik Woutersstraat omgedoopt.

De Huidevetterstraat

© Stadsarchief Mechelen
www.beeldbankmechelen.be

ANNO

SALLE DE VENTES
PAR NOTAIRES

882

NOTARISHUIS

ROUVERAIE

Het Notarishuis

Op de hoek van 't Vlietje en de Huidevettersstraat bevindt zich het Notarishuis. Het werd in 1882 opgericht op de site van het voormalige Hotel Duvivier. De notarissen gaven hiermee vorm aan hun maatschappelijke aspiraties. Het gebouw heeft onmiskenbaar allures, getuige bijvoorbeeld de siervaas bovenaan. Behalve doorheen de hele Muntstraat is het zichtbaar van op de Botermarkt en zelfs vanuit de Bruul.

Op 18 maart 1882 legden de notarissen hun ontwerp ter goedkeuring voor aan de stad. Het betrof de oprichting van een verkoopzaal met aanpalend café. Op 24 maart al keurde de stadsarchitect zijn eigen gevelplan goed. De notarissen richtten in een mum van tijd een burgerlijke vennootschap op die op 3 april de nog nodige eigendommen aankocht van de erfgenamen van Alexandre baron Duvivier. Ook verkregen zij het recht om de ernaast vloeiende rivierarm te overbouwen. Zo komt het dat de verkoopzaal over de volledige breedte van de Melaan(vliet) staat. Het voormalige hoekhuis werd afgebroken aangezien de rooilijn van de nieuwe straat het toen bestaande bouwvolume in de weg stond. Een eenvoudige constructie - aanvankelijk de conciërgewoning met het estaminet A la salle d'attente - kwam er in de plaats. Het achterhuis, dat op de binnenkoer uitgaat, (nu zijkant Vlietje) bleef bewaard en is nu nog het enige overblijfsel van het vroegere Hotel Duvivier.

In een volgende nieuwsbrief wandelen we verder door 't Vlietje en de Rik Woutersstraat.

Het Notarishuis, Huidevetterstraat 3

Meer weten?

Regelmatige updates over het project vind je op de website www.hetclarenhof.be.

Contactgegevens BPD Belgium

Louizalaan 326 bus 19, 1050 Brussel
T 02 648 63 90, F 02 648 66 71
Contactpersoon: Sandy Bailly

Contactgegevens Stad Mechelen

Departement stedelijke ontwikkeling
Afdeling Stadsvernieuwing en
Stadsontwikkeling
T 015 29 75 36

